

امام صادق(ع) می فرماید پایین ترین درجه معرفت نسبت به امام این است که امام همتای پیامبر است غیر از اینکه به او وحی تشریف نمی شود.

دریافت دین ۲۷ رجب آغاز شد و ۲۸ صفر با رحلت پیامبر تمام شد. غیر از دریافت وحی، تمام خصوصیات که پیامبر دارد، ائمه هم دارند.

در هیچ کتابی از کتب شیعه پیدا نمی کنید که شیعه اعتقاد داشته باشد امام، منصب رسالت دارد. همتا بودن امام با پیامبر به معنی این است که ویژگی های پیامبر را دارند.

اهل سنت به ما تهمت می زنند که شما معتقدید نبوت باید به علی(ع) می رسیده ولی نرسیده است! ما هیچگاه چنین اعتقادی نداشته ایم.

این روایتی که عرض می کنم هم از عامه و هم از شیعیان نقل شده و منشأ صدور آن ۱۴ واقعه خاص بوده است که حضرت رسول اکرم به وضوح به امیرالمومنین فرموده اند که «أَنْتَ مِثِّي يَمَنْزِلَةُ هَارُونَ مِنْ مُوسَى، إِلَّا أَنَّهُ لَا تَبِيَّ بَعْدِي»؛ یعنی ما برای امیرالمومنین، مناصب هارون را قائل هستیم ولی منصب نبوت را قائل نیستیم. همتا بودن به معنی همتایی در ویژگی هاست نه در مسئولیت ها. در ویژگی ها مثل پیامبر اند نه در مسئولیت ها. وظیفه و مسئولیت پیامبر، نبوت است.

امام وظیفه اش حفظ آن شریعت است نه آوردن آن شریعت. ولی برای حفظ آن شریعت ویژگی هایی لازم است که این ویژگی ها شبیه همان آورنده است. ما پیامبر را آورنده و شارع شریعت می دانیم و امام را حافظ شرع می دانیم.

روایت های متعددی که وجود دارد قابلیت های متعددی از امام را بیان می کند اما من در این جا به چند مورد از آن اشاره می کنم.

همچنانکه پیامبر برگزیده خداست، امام هم برگزیده خداست. نه امام را می شود با انتخابات انتخاب کرد و نه می شود او را عزل کرد و نه پیامبر. ما از ازل ۱۲۴ هزار پیامبر داشتیم و کم و زیاد نمی شود. امام هم همینطور است.

سوره آل عمران آیه ۴۴ می فرماید «لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ»؛ خداوند بر اهل ایمان منت گذاشت چون از بین آنها برانگیخت فرستاده ای که از جنس همان مردم است. نکته این است که خدا این کار را کرده است یعنی خدا رسول را برانگیخته است.

همین مسئله در مورد امام وجود دارد. در سوره مبارکه مائده ۶۷ می فرماید «يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ»؛ ای رسول آنچه ما به تو نازل و وحی کردیم را ابلاغ کن. یعنی آنچه به پیامبر ابلاغ شده از ناحیه خدا بوده و همگان بر این مسئله تاکید دارند که این آیه در مورد غدیر و وصایت امیرالمومنین بوده است. پیامبر هیچ حقی ندارد که کسی را انتخاب کند. همانطور که خدا پیامبر را انتخاب می کند، خداوند امام را انتخاب می کند.

همچنانکه پیامبر در مسئولیت خود باید معصوم باشد امام هم باید معصوم باشد. در سوره نجم آیات ۳ و ۴ آمده است که پیامبر «لَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَى»؛ است و سخنی از روی هوا و هوس نمی گوید «وَأَنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَى»؛ بلکه هرچه که می گوید وحی ای است که ما به او فرستادیم. به همین دلیل است چند نکته در مورد کلام پیامبر در قرآن کریم آمده است. چون حرفی را که می زند حرف خداست قرآن می فرماید «وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ»؛ هر چه را که گفت قبول کنید و هر چه که شما را از آن بازداشت بپذیرید. به همین دلیل سوره احزاب پیامبر را اسوه حسنه می خواند.

در سوره احزاب آیه ۳۶ می فرماید «وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا»؛ مومنین در مقابل فرامین رسول گرامی مسلوب الاختیار هستند. چون پیامبر از روی هوی و هوس حرف نمی زند. هر کس نافرمانی کند به گمراهی دچار شده است.

در سوره حجرات آمده است «لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ»؛ خود را مقدم بر خدا و رسول ندانید. چون او معصوم است.

همچنانکه پیامبر معصوم است، امام هم معصوم است. به استناد سوره احزاب آیه ۳۳ که می فرماید «لَا تَجِدُ أُمَّةً

الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت و یطهرکم تطهیراً؛ خدا اراده کرده است که رجس و تمام پلیدی ها در تمام طبقات از اهل بیت پاک باشد.

مصادق این آیه چه کسانی هستند؟ به اجماع مفسرین شیعه و سنی قطعاً و یقیناً اهل بیت مصادق این آیه هستند فقط تنها اختلافی که وجود دارد این است که آیا همسران پیامبر هم جز این آیه اند یا نه؟ اکثریت اهل تسنن این را رد می کنند.

در تفسیر همین آیه در تفسیر درالمنصور مربوط به ملاجلال سیوطی که از عالمان سنی است ۲۰ روایت نقل شده است. ۱۵ روایت به استناد ابن عباس و طلحه و عایشه و... که شخصیت های مهمی برای آنها هستند آورده که پیامبر این را فرموده که مصادق این آیه فقط ۵ تن هستند. ۴ روایت را نقل می کند که فقط از راوی، مثلاً ابن عباس و آن را به پیامبر متصل نمی کند که می گوید فقط شامل زنان پیامبر می شود و یک روایت هم می گوید که مصادق اهل بیت هم زنان و هم ۵ تن هستند.

همسران پیامبر ام المومنین هستند اما آیا معصوم هم هستند؟

من از شواهد التنزیل حسکانی نکته ای را بیان می کنم. جعفر ابن ابی طالب برادر امیرالمومنین که شخصیت مهمی است نقل می کند من در خانه پیامبر بودم و پیامبر فرمود برو و فاطمه و علی و حسن و حسین را بیاور. آنها که آمدند پیامبر عبا یمانی را بر سر خود انداختند و دستان مبارک را به آسمان دراز کردند و فرمودند؛ خدا یا هر رسولی اهلی دارد و اینها اهل من هستند. جعفر می گوید پس از آن آیه؛ انما یریدالله...؛ بر پیامبر نازل شد.

جعفر می گوید که این حادثه در منزل زینب بنت جحش همسر پیامبر واقع شد. همسر پیامبر جلو آمد و گفت من هم به اینجا بیایم؟ پیامبر فرمود مسیر تو مسیر درستی است ولی جز این جمعیت نیستی.

در کتاب های تفسیری نوشته اند بعد از نزول این آیه به اندازه ۴۰ روز، ۶ ماه، ۸ ماه یا ۹ ماه برای نماز صبح یا برای همه نمازها، پیامبر به در خانه فاطمه زهرا(س) می رفتند و آنها را به؛ اهل بیت؛ خطاب می کردند و آیه تطهیر را می خواندند.

اینکه آیا همسران پیامبر جز این اهل بیت هستند یا نه در سوره تحریم آیات ۳ و ۴ در مورد دو تن از زنان پیامبر می گوید؛ ان تتوبا...؛ یعنی اگر توبه کنید؛ که یعنی حتما لغزشی داشته اند که قرآن می فرماید توبه کنید. لغزش داشتن با عصمت داشتن منافات دارد.

پس همانطور که پیامبر معصوم است امام هم به استناد آیه ای که ذکر شد، معصوم است.

سومین ویژگی واجب الاطاعه بودن است. در سوره نسا آیه ۵۹ آمده که؛ اطیعواالله و اطیعواالرسول؛ و وجوب اطاعت در آیات دیگری هم آمده است؛ و من یطع الرسول فقد اطاع الله؛ که اطاعت پیامبر اطاعت خداست.

ائمه هم واجب الاطاعه هستند که در آیه ۵۹ نساء آمده است؛ اطیعواالله و اطیعواالرسول و اولی الامر منکم؛ ما در مورد اولی الامر دو بحث داریم. اول اینکه اینها چه کسانی هستند و ثانیاً چه ویژگی هایی دارند.

جابر ابن عبدالله انصاری می گوید وقتی این آیه نازل شد نزد پیامبر رفتم و عرض کردم اولی الامر چه کسانی هستند؟ پیامبر فرمودند؛ هُمُ خُلَفَائِی یا جَابِرُ وَ أَيْمَةُ الْمُسْلِمِينَ بَعْدِي أُولَئِهِمْ عَلَى بَنِ أَيْ طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثُمَّ الْحَسَنُ ثُمَّ الْحُسَيْنُ ثُمَّ عَلَى بَنِ الْحُسَيْنِ ثُمَّ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْمَعْرُوفُ فِي التَّوَرَاةِ بِالْبَاقِرِ وَ سَتُذْرِكُهُ يَا جَابِرُ فَإِذَا لَقِيْتَهُ فَأَقْرِئْهُ مِنِّي السَّلَامَ ثُمَّ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ ثُمَّ مُوسَى بْنُ عَلِيٍّ ثُمَّ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ ثُمَّ عَلَى بَنِ مُحَمَّدٍ ثُمَّ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ ثُمَّ سَمِيُّ وَ كَبِيُّ حُجَّةُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ وَ بَقِيَّتُهُ فِي عِبَادِهِ ابْنُ الْحَسَنِ بْنُ عَلِيٍّ الَّذِي يَفْتَحُ اللَّهُ عَلَى يَدِهِ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَ مَغَارِبَهَا ذَاكَ الَّذِي يَغِيبُ عَنْ شِيعَتِهِ غَيْبَةً لَا يَنْبُتُ عَلَى الْقَوْلِ فِي إِمَامَتِهِ إِلَّا مَنْ امْتَحَنَ اللَّهُ قَلْبَهُ بِالْإِيمَانِ؛

پیامبر نام می برد که ما بدانیم هارون الرشید و یزید و ... اولی الامر نیستند. این حدیث اولی الامر را نام می برد که

واجب الاطاعة اند. خدا به طور مطلق فرموده که از آنها اطاعت کنید.

در اعراف آیه ۲۸ فرموده که خدا امر به بدی نمی کند. این دو آیه را که کنار هم بگذارید اگر اطاعت به طور مطلق از اولی الامر واجب است و خداوند امر به بدی نمی کند پس اولی الامر هرگز امر به بدی نخواهند کرد پس یعنی معصوم اند.